

Kungl. bibliotekets auktoritetsgrupp Måndagen den 16 mars, 2009

Ordförande

Pia Leth

Ingrid Berg, sekr.

Övriga närvarande

Eva Abrahamsson
Anders Cato
Berit Hellström
Maria Jansson
Olle Johansson
Christer Larsson
Miriam Nauri
Johannes Rudberg
Magdalena Svanberg
Ylva Tjeder
Anna Wallin

- § 1 **Ordföranden hälsade välkomna**
- § 2 **Protokoll från föregående sammanträde**
Protokollet justerades på några punkter och lades sedan till handlingarna.
- § 3 Sammanfattning av diskussionen mellan auktoritetsgruppen och LIBRIS utvecklare

Fösta delen av mötet var en allmän diskussion om kataloger och sökningar i LIBRIS och den andra delen ägnades åt konkreta frågor. (Se bilaga 1)

Mötet upplevdes som positivt av alla deltagare och önskemål framfördes om att ha regelbundna möten.

§ 4 **Rapport från arbetsgrupperna**

Institutionsnamn

Gruppen har mest arbetat med Verktygslådan.

Namn på slott etc. ska städas enligt den nya instruktionen.

Namn på internationella organisationer: Arbetsgruppen tycks av insomnat. Pia, Anders och Berit tar tag i frågan.

Personnamn – Uniforma titlar

Gruppens har arbetat med konkreta problem.

§ 5 **Belgiska namn och medeltida namn**

Belgiska namn

KRS och AACR2 skiljer sig åt. Eftersom LC:s namnformer inte är helt konsekvent gjorda följer vi KRS för belgiska namn i LIBRIS.

Medeltida namn

För formatering av medeltida namn följer vi LC. Detta är också den lösning som förespråkas i RDA.

§ 6 **Ändrade namnformer och meddelandehantering**

Stora ändringar av namnformer meddelas alltid innan de genomförs, t.ex. ändring av namn på officiella organ som får Sverige som huvuduppslag.

Ändringar i en auktoritetspost där en se-hänvisning i 400 blir det nya huvuduppslaget har orsakat problem för ett bibliotek, som därför vill ha meddelande om alla ändringar av den här typen. Eftersom det är svårt att alltid meddela ändringar föreslås att biblioteket själv kollar på globala listan och åtgärdar sina poster innan ändringen genomförs. Frågan tas

upp på Expertgruppen för LIBRIS samkatalogs nästa möte.

§ 7 Uniforma titlar och en förenklad praxis

Det har varit problem med alltför många se-hänvisningar i auktoritetsposterna. Gruppen har bestämt att följa LC:s praxis och bara göra hänvisningar på verkets nivå. Riktlinjestexterna i Verkttygslådan kommer att rättas. (<http://www.kb.se/katalogisering/>)

Utförligare auktoritetsposter kan göras i undantagsfall, t.ex. stora svenska författarskap som Selma Lagerlöf.

§ 8 Dewey, Svenska ämnesord och auktoritetsdatabasen

Magdalena och Pia har börjat lägga Dewey-koder på termer i Svenska ämnesord. Koderna finns i auktoritetsposterna i Voyager men går inte att visa i databasen Svenska ämnesord men väl i auktoritetsdatabasen i Regina i MARC-formatet. DDC-koden ligger i MARC-fält 083. Om koden ligger utan kommentar betyder det att koden betecknar den allmänna och tvärvetenskapliga klassningen. Godkända ämnesordssträngar i LIBRIS som auktoriserats men som saknas i Svenska ämnesord har bibliotekskod DDC i fält 040. Exempel ämnesordet Andra världskriget 1939-1945 - orsaker ser ut så här: 040 #a DDC #b swe #f sao Ett problem med auktoritetsdatabasen är att det inte framgår i indexet om namn/term är en se-hänvisning eller en auktoriserad term eller namnform. Reginas personal undersöker problemet. Ytterligare önskemål rörande auktoritetsdatabasen kan lämnas till Pia.

§ 9 Namn som ämnesord

Pia har gjort ett förslag att diskuteras på nästa möte. (Se bilaga 2)

§ 10 Ryska personnamn. Lägesrapport

Ett förslag kommer att finnas i slutet av april. LIBRIS expertgrupp har möte i slutet av maj och kommer då att diskutera förslaget.

Det påpekades att regler för namnformer inte ska förväxlas med translittereringsprinciper och att de forskningsbibliotek som önskar kan i sin egen katalog ha en annan namnform än den auktoriserade namnformen i LIBRIS.

§ 11 Övrigt

Svensk biblioteksförnings musikgrupp har en lista med musikämnesord som kommer att mappas mot LCSH och, när så är möjligt, förses med Dewey-koder. Så småningom kommer det att göras auktoritetsposter i Voyager och orden kommer att koda som Svenska ämnesord.

§ 12 Nästa möte

Nästa möte äger rum 22/4 kl 10 i Palmgren

Vid protokollet:

Ingrid Berg
Sekreterare

Justeras

Pia Leth

Bilaga 1

Synpunkter, tips och idéer från idémötet runt ämnesord 2009-02-17

- NB ska arbeta med research och undersöka användarbehovet för NB:s olika produkter
- Ta vara på de användarundersökningar som gjorts
- Mer personifierings- och anpassningsmöjligheter för att möta olika behov
- Bra hjälpverktyg för att förklara komplicerade saker
- Inspiration/att upptäcka är ett perspektiv
- Mer "statistiska" vyer eller översiktsvyer ett annat perspektiv, exempelvis "hur har det där ämnet publicerats över tid?" (jämför Worldcat Identities). Ett embryo till histogram finns i en alfaversion hos LIBRIS,
- Ta vara på vårt (bibliotekens) data!
- Funktioner bör vara intuitivt förståeliga eftersom ingen läser hjälptexter
- Hur utnyttja mappningen LCSH – Sv. Ämnesord? Så att man kan få både den engelska och svenska versionen av ett ämnesord?
- Försöka utnyttja hierarkierna i Sv. ämnesord (BT, NT etc).
- Vi har auktoritetsdata, det måste gå att göra bra saker av det!

- Auktoritetshänvisning är idag dolt. Går det att baka in auktoritetsdata så det blir tydligare i gränssnittet?
- Saknar ingång till författare+titelsökning i index a-ö
- Utnyttja tesaurus så att användaren uttryckligen ser relationerna och får tips
- Utnyttja relationerna i ämnessystemet explicit i gränssnittet så att användaren får möjlighet att, ”ja, jag vill söka på den här relaterade termen också”
- Man bör undvika att bygga ett system som speglar vår katalogstruktur
- Websök skulle behöva ett ”Hur kommer jag vidare”-koncept när man inte får förväntad träff
- Exponera olika namnformer, användbart speciellt när vi använder ovanlig namnform i Sverige
- Katalogisatörer har stor nytta av internationella auktoritetsregister. Andra i världen har behov av vårt auktoritetsregister
- Underlätta möjligheten att ”browsa” för att undersöka vad som finns om ett ämne.
- Presentera index-browsing (nuvarande index a-ö) på andra bättre sätt.
- Arbeta med möjligheter till utökad ämnesavgränsning i träfflistan (t.ex. Barn, Storbritannien)
- Möjliggöra att kunna koppla ihop samma aspekter oberoende av ordning i en sträng (”Barn, Storbritannien” och ”Barn, hälsa, Storbritannien”, och få träffa på ”Barn, Storbritannien” i båda strängarna)

- Kunna avgränsa på geografisk områden (jmf LC:s nya katalog)
- Undersöka relationer mellan (andra) ämnesordssystem och klassifikationssystem (inte minst Dewey) och se vilka möjligheter det finns att utnyttja relationerna.
- Vad går att göra med utländska ämnesord, t.ex. finska och franska? Går de att undertrycka i vissa vyer och funktioner? Skulle man kunna tänka sig olika "kvalitetszoner" där auktoriserade ämnesord finns i Zon 1 och lyfts fram i olika sammanhang, medan finska ämnesord finns i en lägre rankad zon och undertrycks där de gör mer skada än nytta.
- Användaren skulle kunna använda personlig inställning för att själv bestämma vilka typ av ämnesord hon vill ha.
- Idé att skapa nivåer av "trust" i systemet. Inte minst när det gäller att få hjälp av användarna att städa, berika, slå ihop. Användare som man litar på släpps in i systemet på olika nivåer. (Exempel: LibraryThing där man får hjälp av användarna att frbr:isera)
- Citat Martin: Linked data kan användas för distribuerad auktoritetskontroll
- Kan vi utnyttja att vi vet att NB-data är kontrollerat, för att mappa/städa/organisera annat data?
- Fråga: Skulle det gå att utnyttja LCSH:s relationer (Broader Term, Narrower Term m.fl.) och överföra relationerna till Svenska ämnesord? Martin: Ja, om struktur och finkornighet överensstämmer i stort.
- Hänvisning till Broader, Narrower Terms etc. i ett andra steg för att inte leda användarna fel.
- Förslag: Använda Use / "Se", "Se även" för att tydliggöra vad som är föredragen term resp. hänvisningsterm.

- Henrik: Statistisk analysmodell för att kunna urskilja relationer mellan sökord och hur användare söker i datat.
- Hur lösa/hantera varierande språkbruk? Går det att "leda" användaren till den kontrollerade termen?
- Man måste "kunna sitt data" när man utvecklar. SB17 har t.ex. inga ämnesord. Går det att ge användarna en hint om det?
- Analysera navigationsvägar.
- Visa användare steget/kopplingen till (mellan) använd sökform och/eller engelskt ämnesord. Utnyttja datat på ett strukturerat sätt.
- Hitta mötespunkter mellan det kontrollerade och det beskrivande (okontrollerade) datat.
- Transparent söksystem, så att man förstår varför man får de träffar man får.
- Automatisk "översättning" (mappning) av LCSH till Svenska ämnesord. Martin: Skulle gå i webbkatalogisering, inte i Voyager.
- Ska mappningen (mellan t.ex. sao -- lcsch) finnas lagrad i posten eller bara visas i gränssnittet?
- Katalogisatörer nationellt skulle bli glada över att få översättningsförslag i direkt anslutning till katalogiseringen.
- Går det att undertrycka icke "svenskanpassade"/icke översatta personnamn och ämnesord i index A-Ö? (ex.: Homer – Homeros).
- Kunna avgränsa på både av och om en person.

- Bara använda ”rätta” formen (SAO resp. personnamn enligt svensk praxis) i Index A-Ö + Avgränsa träffmängd.
- Går det att ta bort/undertrycka icke föredragna namnformer? I Voyager? I webbsök? I gränssnittet? Men tänka på att inte bara ”städa bort” informationen så att de inte går att återfinna. Måste (helst automatiskt) mappas till rätt namnform.
- Utökad ämnesavgränsning – ett sätt att använda ämnesord.
- Presentera ämnesorden mer överskådligt + utnyttja relationerna.

Bilaga 2 Namn som ämnesord vid övertagande av utländsk post

2009-04-22

Namnformen kontrolleras mot den auktoriserade på samma sätt som för upphovsmän. Andraindikatorn ändras till 4.

600 1 0 #a Desai, Anita, 1937-

Ändras till:

600 1 4 #a Desai, Anita, 1937-

När det finns en underindelning i form av en titel måste andraindikatorn också ändras till 4.

600 1 0 #a Dickens, Charles, #d 1812-1870. #t David Copperfield

Ändras till:

600 1 4 #a Dickens, Charles, #d 1812-1870. #t David Copperfield

600 0 0 #a Homer. #t Iliad

Ändras till:

600 0 4 #a Homeros, #d 700-talet f.Kr. #t Iliaden

När det finns en ämnesunderindelningar efter namnet finns två möjligheter.

1. Huvudregeln

Underindelningen översätts enligt Svenska ämnesords lista för ämnesord under personer. Andraindikatorn ändras till 7 och ett delfält 2 säs läggs sist i ämnesordssträngen. (Namnformen kontrolleras mot den auktoriserade på samma sätt som för upphovsmän).

600 1 0 Lessing Doris, #d 1919 #x criticism and interpretation

Ändras till:

600 1 7 Lessing, Doris, #d 1919- #x analys och tolkning #2 säs

600 0 0 Mary #c Blessed Virgin, Saint #x Art

Ändras till:

600 0 7 Maria, #c Jesu moder #x i konsten #2 sao

2. Alternativ regel

Underindelningen behålls men andraindikatorn ändras till 4.
(Namnformen kontrolleras mot den auktoriserade på samma sätt som för upphovsmän).

600 1 4 Lessing, Doris, 1919- x Criticism and interpretation
600 0 4 Maria, #c Jesu moder x Art

Bakgrund:

Underindelningar under namn fyller en funktion vid browsing snarare än vid sökning eftersom de kan ge en överblick över ett stort författarskap där träffarna är många. För dem som arbetar med auktoritetskontroll är det arbetskrävande och otympligt att gå igenom långa indexlistor med engelska ämnesord när man ska städa och samla samma person under en hatt. För den som söker kan det vara förvillande att få flera identiska träffar på samma verk därför att vi valt att behålla alla namn + ämnesord. Vikten av att behålla ämnesord på andra språk måste ses mot den bakgrunden. De engelska ämnesorden är ju dessutom mappade mot Svenska ämnesord.